

Parempi suunnitella etukäteen - ensiapusuunnitelma eli valmiussuunnitelma

Jotta loukkaantunutta sukeltajaa voidaan onnettomuustilanteessa auttaa mahdollisimman tehokkaasti, on ehdottomasti tarpeen laatia **ensiapusuunnitelma** (Emergency Assistance Plan, EAP) eli **valmiussuunnitelma** (Contingency plan). Suunnitelmaan tulee sisällyttää sekä välitön paikan päällä annettava ensiapu ja kiireellinen hoito että myös nopein mahdollinen kuljetus lähimpään lääketieteellisen hoitolaitokseen, joka vastaa kulloisenkin tilanteen tarpeita. EAP-suunnitelman muokkaus on paikallisen sukellusrytjän vastuulla.

Sukeltajana voit tehdä paljon oman turvallisuutesi puolesta, mutta on kuitenkin joitakin asioita, joihin et voi itse vaikuttaa, vaan sinun on luotettava sukelluksen järjestäjään. Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka hyvin kaikki asianosaiset ovat tietoisia turvallisuuteen vaikuttavista seikoista, esim. sukelluskeskus, sukellusretkellä käytetyn veneen omistaja, sukelluskouluttajat, sukellusoppaat, laivasafarinjärjestäjät ja muu henkilökunta. Lomakohteen valinta voi myös olla ratkaiseva. Jos maassa yleisesti ottaen otetaan turvallisuusnäkökohdat huonosti huomioon, myös sukellusrytjät saattavat noudattaa turvallisuusmääräyksiä ja -vaatimuksia heikosti.

Turvallisuuttamme uhkaavat jatkuvasti monet tekijät, ja niiden seuraukset ovat usein vakavampia sukeltaessa kuin kuivalla maalla toimittaessa. Seuraavat esimerkit kertovat **tärkeän välinpitämättömästä** suhtautumisesta turvallisuuteen. Sukellusopas saattaa johtaa ryhmää aloittelijoita, joilla ei ole omaa sukellustietokonetta, aivan heidän turvarajoilleen. Sukeltajien kuljetukseen käytettävän veneen omistajalla ei ole ensiapuvälineitä, esim. sellaista happihoitolaitetta, josta saadaan 100 % lääkkeellistä happea vähintään kahdelle sukeltajalle riittävän pitkään. Laivasafarin henkilökunta ei ole saanut ensiapukoulutusta eikä osaa toimia hätätilanteissa. Sukelluskaupat saattavat vuokrata huonosti hoidettuja välineitä, joissa on vialliset venttiilit tai joista puuttuu o-renkaat. Ehkä on myös "unohdettu" vaihtaa kompressorin suodatin.

Kaukana merellä sivilisaation ulottumattomissa järjestetty laivasafari voi vaikuttaa ihanteelliselta vaihtoehdolta, mutta se saattaa muuttua painajaiseksi, jos laivalta ei ole radioyhteyttä, jos kännykät eivät toimi ja jos miehistö on unohtanut ottaa mukaan satelliittipuhelimet tai jopa ensiapuvälineet. Tällöin ei ole mitään mahdollisuutta saada nopeasti apua laivalle, jos sattuu jokin onnettomuus.

Järjestetään sukellusretki sitten maalta käsin tai laivasafarina, jokaisella retkellä mukana olevalla, myös vieraillla, tulisi olla mahdollisuus päästä käsiksi hätätilanteessa tarvittaviin tietoihin. Näitä ovat lähimmän painekammiokeskuksen voimassaoleva puhelinnumero, lähimmän hoitolaitoksen sukelluslääketieteen asiantuntijoiden sekä ensihoitolääkäreiden ja ensihoidon yhteystiedot. Näiden tietojen pitäminen ajan tasalla on äärimmäisen tärkeää, koska osoitteissa, puhelinnumeroissa, yhteyshenkilöissä tai reiteissä tapahtuu usein muutoksia. Jos ketjussa on jossain kohtaa heikko lenkki, koko ketju voi muuttua toimimattomaksi.

Miehistön tulee osata toimia mahdollisissa hätätilanteissa. On myös selvitettävä nopeimmat kuljetusreitit ja -tavat sekä yleensä kaikki mikä liittyy logistiikkaan. Jos sukellusrytjällä on useita veneitä, jokaisella veneellä tulee olla oma ensiapusuunnitelmansa sekä lisäksi oma suunnitelma maalla olevaa keskusta varten.

DAN on kehittänyt **DSP-ohjelman (Diving Safety Partner)** lisätäkseen turvallisuustietoisuutta ja tehdäkseen sukelluksesta entistä turvallisempaa. Tämä sukellusturvallisuuskumppaniohjelma muodostuu kolmesta tasosta, ja siihen on yhdistetty myös osa **HIRA-ohjelmasta (Hazard Identification and Risk**

Assessment, Vaaratilanteiden tunnistaminen ja riskien arvioiminen). Tämä kyseinen ohjelma on suunnattu erityisesti sukellusten järjestäjille, jotta alalla toimivat kykenisivät paremmin tunnistamaan ne alueet, joilla turvallisuus ei vielä ole riittävällä tasolla, ja myös tekemään tarvittavat parannukset. Ne sukellusyrittäjät, joiden toiminta täyttää kaikki vaatimukset, saavat tätä kautta näkyvyyttä ja tunnustusta virkistysukeltajien keskuudessa ja ennen kaikkea uusia asiakkaita. Asiantuntijamme suorittavat pyydettyä ammattitaitoisia arviointeja. Pyynnöt voi lähettää osoitteeseen dsp@daneurope.org

Ohjeita ja varoituksia sukellusten järjestäjille

Sukelluksia järjestettäessä tulee ottaa huomioon seuraavat osa-alueet: ohjeiden antaminen ennen sukellusta ja sukellusten analysointi jälkikäteen, ohjeistus koskien veteen menemistä ja sieltä nousemista, turvapäähdykset, tapaamispaikat sekä tieto siitä, miten tulee toimia erilleen jouduttaessa. Lisäksi sukeltajille on annettava ohjeita ja varoituksia, jotka koskevat sukelluksen jälkeistä toimintaa.

Toimintaohjeiden antaminen ennen sukellusta on erittäin tärkeää sukeltajille, jotta he voivat arvioida oikein omat edellytyksensä kyseiselle sukellukselle. Heidän on myös tärkeää tietää, mitä sukelluksen aikana on odotettavissa. Hyvä ohjeistus sisältää yksityiskohtaista tietoa navigoinnista, virtauksista, syvyydestä ja sukelluksen kestosta, eikä todellakaan käsittele yksinomaan sitä vedenalaista maailmaa, jota sukeltajat pääsevät pian näkemään.

Miehistön tulisi tiedottaa sukeltajille, varsinkin kokemattomille henkilöille, siitä, että minkäänlaista vapaasukellusta ei saa harrastaa laitesukelluksen jälkeen samana päivänä. Tämä koskee myös syvälle snorklausta. Syynä on typpikuplien muodostuminen ja lisääntynyt sukeltajataudin riski, kun nouseaan nopeasti pintaan. Ohjeen mukaan on hyvä odottaa ainakin 24 tuntia. Myöskään syvemmät perättäiset laitesukellukset eivät ole suositeltavia saman päivän aikana johtuen kohonneesta sukeltajataudin riskistä.

Sekä ammattilaiset että harrastelijasukeltajat hyötyvät siitä, että he ottavat turvallisuusnäkökohdat huomioon ennen sukellusta. Tällainen kaukonäköinen toiminta auttaa heitä toimimaan oikein onnettomuuden sattuessa tai jopa estämään sen.

Sukeltamisen tulisi jokaisella kerralla olla ihastuttava seikkailu! Haluammehan aina tehdä parhaamme sen eteen, että se sellainen myös on.

DANin verkkoaineistoa

- [Kuinka laatia ensiapusuunnitelma](#)
- [Hae DAN Diving Safety Partner -ohjelmaan](#)